

NUORI.FI
LASTEN JA NUORTEN SÄÄTIÖ

tieto

tulevaisuuskeskus

SUOMI VUONNA 2050

MILLASEEN TULEVAISUUTEEN
NUORET USKOVAT?

Ei ole yhdentekevää, mitä nuoret ajattelevat tulevaisuudesta

Tulevaisuus on jo täällä. Piirrämme koko ajan kuvaa tulevaisuudesta omien uskomustemme, odotustemme, pelkojemme ja toiveidemme pohjalta. Nuorten mielikuva tulevaisuudesta vaikuttaa heidän arjessa tekemiinsä päätöksiin, ja sitä kautta siihen, millaiseksi tulevaisuus itse asiassa muodostuu. Silti julkisessa keskustelussa harvoin kuullaan nuorten näkemyksiä tulevaisuudesta.

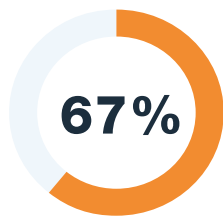
Suomi vuonna 2050 -kyselyymme vastasi yli 4 300 nuorta. Kolmasosa nuorista koki, ettei heitä kuulla heidän tulevaisuutensa kannalta tärkeissä kysymyksissä. Tämä raportti nostaa esiin nuorten äänen. Millaiseen tulevaisuuteen he uskovat ja millaista he siitä toivovat?

Raportti pohjautuu keväällä 2019 tekemäämme kyselytutkimukseen, johon vastasi 4 318 yläkouluikäistä eli 13–16-vuotiasta nuorta eri puolilta Suomea. Tutkimukseen valitut kysymykset ja väittämät perustuivat kolmeen eri yläkoulussa kevään 2019 aikana toteutettuun tulevaisuustyöpajaan.

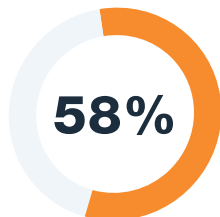
Työpajat, kyselyn ja raportin toteuttivat Lasten ja nuorten säätiö, Tieto ja Tulevaisuuskoulu.

Vuoden 2050 Suomi on radikaalisti erilainen

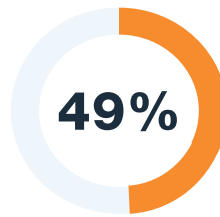
Mitkä asiat tai ilmiöt muuttavat Suomea eniten vuoteen 2050 mennessä?

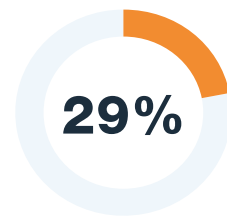
Ilmastonmuutos

Teknologian kehitys

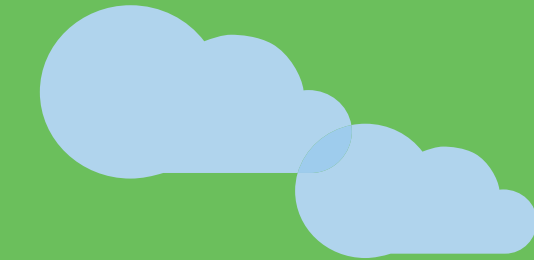

Maahanmuuton lisääntyminen

Digitalisoituminen

Mitä nuoret toivovat ja odottavat tulevaisuudelta?

Teknologian kehityksellä on suuri merkitys hyvinvoinnille ja sen lisääntymiselle. Algoritmit auttavat lääkäreitä tekemään nopeita ja tarkkoja diagnooseja. Vuorovaikutus ihmisten välillä on kuitenkin aktiivista. Koneiden rooliksi jää avustaminen. Luokassa opettaa yhä opettaja, ei robotti.

Ilmastonmuutos on saatu kuriin, koulutukseen ja hyvinvointiin panostetaan. On arkipäivää, että ilmastolle haitallisia valintoja rajoitetaan. Liikomme, kulutamme, asumme ja syömme eri tavalla kuin nyt.

Tulevaisuus on rakentunut tutulle pohjalle. Lukutaidolla on edelleen tärkeä rooli, perhe-elämä ja harrastukset ovat suurin piirtein ennallaan. Tulevaisuuden Suomessa keskeisiä arvoja ovat oikeudenmukaisuus ja vastuullisuus. Perinteiset arvot kuten ahkeruus ja rehellisyys pitävät edelleen pintansa.

Ainoastaan kolmasosa nuorista uskoo, että heillä on tulevaisuudessa samat mahdollisuudet kuin heidän vanhemmillaan. Samaan aikaan he ovat valmiita siihen, että heidän valintojaan rajoitetaan ilmastokriisin takia.

85 % nuorista uskoo, että nuorten elämä vuonna 2050 on radikaalisti erilaisempaa kuin nyt.

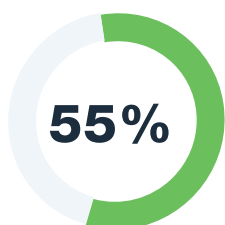

“Meitä ei kuulla riittävästi”

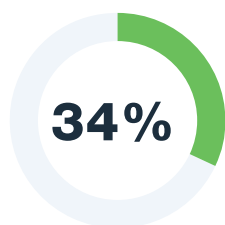
Nuoret ovat kiinnostuneita omasta tulevaisuudestaan, suhtautuvat siihen optimistisesti ja uskovat mahdollisuuksiinsa vaikuttaa sen muotoutumiseen. Kolmasosa nuorista kuitenkin kokee, että heitä ei kuulla riittävästi heidän tulevaisuutensa kannalta tärkeissä aiheissa, kuten ilmasto-, koulutus- tai työelämäkysymyksissä.

Huolestuttavaa on, että pieni osa nuorista (noin seitsemän prosenttia) ei pohdi tulevaisuuttaan lainkaan, eikä koe voivansa vaikuttaa sen muotoutumiseen. Usko tulevaisuuteen ja omiin vaikutusmahdollisuuksiin on hyvinvoinnin ja elämäntyytyväisyyden kivijalka nuoren elämässä. Sillä on vaikutusta myös yleisesti elämässä pärjäämiseen¹. Siksi havainto on hälyttävä.

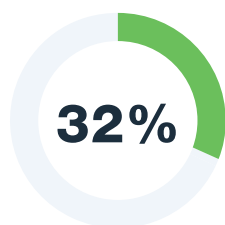
Mikä vaikuttaa eniten käsityksiisi tulevaisuudesta?

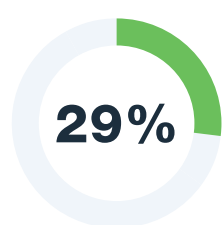
Koulu

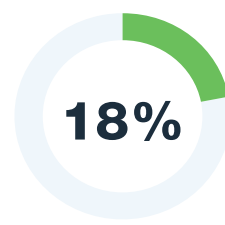
Vanhemmat

Sosiaalinen media

Media

Kaverit

¹ KALLUNKI, VALDEMAR & LEHTONEN, OLLI (2012). NUORTEN AIKUISTEN ELÄMÄNTYYTYVÄISYYDEN OSATEKIJÄT HYVINVOINNIN ERI TASOILLA. YHTEISKUNTAPOLITIIKKA 77 (4), 359–374.

Ilmastonmuutos ja ympäristöasiat ovat meidän sukupolvellemme todella tärkeitä aiheita, mutta silti tosi harva tietää niistä läheskään tarpeeksi. Myös yksinkertaiset taidot kuten verot, laskujen maksaminen ja lainat ovat tärkeitä, mutta niistä ei opeteta mitään.

– yläkoululainen, 15 vuotta

Yläkouluikäisen elämässä merkittävä päätös tulee eteen silloin, kun pitää valita, mitä tekee peruskoulun jälkeen. Ei siis ole yllättävää, että vastaajista noin kolmasosa pohtii tässä vaiheessa omaa elämäänsä pitkälle tulevaisuuteen, viidestä vuodesta jopa vuosikymmenen päähän. Vastaavasti **lähes puolet nuorista ajattelee tulevaisuuttaan ainoastaan hyvin lyhytnäköisesti**: 22 prosenttia ei ajattele tulevaisuutta seuraavaa viikonloppua pidemmälle ja 20 prosenttia ainoastaan vuoden päähän.

Suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuus kiinnostaa nuoria huomattavasti vähemmän kuin oma henkilökohtainen tulevaisuus: **yli neljäsosa nuorista ei osaa sanoa tai ei ole kiinnostunut Suomen tulevaisuudesta**. He myös suhtautuvat siihen pessimistisesti: 13 prosenttia nuorista näkee suomalaisen yhteiskunnan kehityksessä paljon uhkakuvia ja kokee sen pelottavaksi. Havainnot ovat linjassa aiempien tutkimusten² kanssa, joiden mukaan nuorten tulevaisuususkko heikkenee puhuttaessa oman kotimaan tai koko maapallon tulevaisuudesta.

Yhteiskunnallisessa keskustelussa koulua usein kritisoidaan siitä, ettei se pysty uudistumaan riittävän nopeasti muuttuvan maailman mukana, mutta nuoret eivät kuitenkaan tähän kritiikkiin yhdy. **Valtaosan (84 %) mielestä koulu antaa hyvät valmiudet kohdata tulevaisuus**. Täysin eri mieltä asiasta on vain viisi prosenttia nuorista.

Teknologiaan suhtaudutaan kaksijakoisesti

Nuoret uskovat teknologian kehityksen (59 %) ja digitalisaation (29 %) olevan keskeisimpiä Suomen tulevaisuutta muokkaavia tekijöitä.

Myytti pelkästään teknologiamyönteisistä diginatiiveista on murtumassa, sillä kyselyn perusteella nuorten suhtautuminen teknologiaan on kaksijakoista: he pitävät todennäköisenä, että teknologian ja digitalisaation merkitys kasvaa tulevaisuudessa elämän eri osa-alueilla, mutta eivät pidä kehitystä yksiselitteisenä toivottavana.

Yli puolet nuorista (54 %) uskoo, että tulevaisuudessa hyvinvointi ja sen lisääntyminen ovat yhä enemmän riippuvaisia teknologian kehityksestä. Sen sijaan nuorten on huomattavasti vaikeampi arvioida, onko kehityskulku toivottava, sillä lähes puolet (48 %) ei osannut kertoa kantaansa.

Vaikka teknologian merkitys tulevaisuudessa korostuu monilla elämän osa-alueilla, nuoret eivät toivo sen korvaavan ihmisten välistä vuorovaikutusta. Nuorista kaksi kolmasosaa (66 %) pitää epätoivottavana tulevaisuutta, jossa olemme enemmän vuorovaikutuksessa koneiden kuin ihmisten kanssa. Todennäköisenä tätä pitää kuitenkin lähes puolet (43 %) nuorista.

Teknologian kehitys vaikuttaa työn ja osaamisen murrokseen. Kun muun muassa tekoäly ja koneoppiminen kehittyvät, älykkäät koneet ja ohjelmistot pystyvät suoriutumaan yhä monimutkaisemmista työtehtävistä. Nuoret pitävät todennäköisenä (59 %), että esimerkiksi tulevaisuuden sairaalassa algoritmit auttavat lääkäreitä tekemään nopeampia ja tarkempia diagnooseja. Sen sijaan kaksi kolmesta pitää tätä epätoivottavana (28 %) tai ei osaa ottaa kantaa (34 %). Tämä saattaa liittyä nuorten pelkoon ammattien häviämisestä³, vaikka tosiasialla nykyteknologialla vain hyvin harva ammatti on täysin automatisoitavissa⁴.

Yläkouluikäisen maailmassa opettajalla on suuri merkitys. Nuoret pitävät opettajien korvaamista roboteilla sekä epätodennäköisenä (62 %) että epätoivottavana (68 %).

³ TIETO JA LASTEN JA NUORTEN SÄÄTIÖ (2018). TULEVAISUUDEN TYÖ.

⁴ MCKINSEY GLOBAL INSTITUTE (2017). A FUTURE THAT WORKS: AUTOMATION, EMPLOYMENT, AND PRODUCTIVITY.

Nuoret ovat valmiita rajoittamaan valintojaan päästöjen vähentämiseksi

Nuorista vain kuusi prosenttia uskoo, että ilmastonmuutoksen hillinnässä onnistutaan.

Nuorten mielestä ilmastonmuutos on merkittävin muutosilmiö Suomen tulevaisuuden kannalta (67 %). Samalla he pitävät ilmastonmuutoksen hillintää tärkeimpänä asiana, jotta Suomessa olisi hyvä elää vuonna 2050. Tämän valossa ei ole ihme, että nuorten ilmastoahdistus on noussut viime aikoina yhteiskunnalliseksi ilmiöksi.

Ilmaston lämpenemisen rajoittaminen 1,5 asteeseen edellyttää suuria ja nopeita muutoksia. Vaikka julkisuudessa on viime aikoina käyty kiivasta keskustelua siitä, onko ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi hyväksyttävää rajoittaa esimerkiksi ihmisten

autoilua tai lihansyöntiä, nuorten mielestä asiassa ei ole epäselvyyttä. Suuri enemmistö pitää todennäköisenä (56 %) ja toivottavana (64 %), että tulevaisuudessa ihmisten valintoja rajoitetaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Erittäin epätoivottavana tätä pitää ainoastaan yhdeksän prosenttia nuorista.

Keskivertosuomalaisen hiilijalanjälki koostuu liikkumiseen, kuluttamiseen, asumiseen ja ruokaan liittyvistä päästöistä. Nämä ovat myös niitä asioita, joiden nuoret ennakoivat muuttuvan eniten suomalaisten arjessa vuoteen 2050 mennessä. Nuoret tiedostavat, että elämäntapojemme on muututtava, mikäli haluamme hillitä ilmastonmuutosta.

NUORI.FI

LASTEN JA NUORTEN SÄÄTIÖ

Lasten ja nuorten säätiön tavoite on, että jokainen nuori kokee elämänsä merkitykselliseksi. Keskitymme työssämme nuorten osaamisen, yhteenkuuluvuuden tunteen sekä tulevaisuususkon vahvistamiseen. Käytämme toiminnassamme luovia ja innostavia menetelmiä ja rakennamme työmme monitieteisen tutkimustiedon varaan. Teemme tulevaisuusorientoitunutta nuorisotyötä ja vaikutamme yhteiskunnassa yhdessä laajan kumppaniverkostomme kanssa. www.nuori.fi

tieto

Tieto hyödyntää datakeskeisen maailman mahdollisuudet ja tuottaa niiden avulla arvoa yksilöille, organisaatioille ja yhteiskunnalle. Tavoittemme on olla asiakkaillemme paras kumppani liiketoiminnan uudistamisessa. Ohjelmisto- ja palveluosaamisemme lisäksi hyödynnämme vahvasti yhdessä innovoinnin ja ekosysteemien mahdollisuudet. www.tieto.fi

tulevaisuuskoulu

Tulevaisuuskoulu on lapsille ja nuorille tarkoitettu taiteellinen ja toiminnallinen tutkimusmatka vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin ja tulevaisuusajattelun perusteisiin. Tavoittemme on antaa lapsille ja nuorille edellytykset kohdata nopeasti muuttuva ja epävarma tulevaisuus. Vahvistamme lasten ja nuorten luottamusta tulevaisuuteen ja omaan pärjäämiseen riippumatta siitä, minkälaiseksi tulevaisuus muotoutuu. Kasvatamme tulevaisuudentekijöitä, joilla on kykyä ja halua tarttua toimeen toivotun muutoksen aikaansaamiseksi – kohti kestävämpää tulevaisuutta. www.tulevaisuuskoulu.fi